

ONTWERPBESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND

Betreft : WnbG **ontwerpbesluit**
Zaaknummer : OMG-008880/DMS424136
Aanvrager : Gemeente Hoorn
Locatie : Meerdere locaties in het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer'

VERZONDEN 21 JUNI 2023

A. Besluit

1. Onderwerp aanvraag
2. Besluit
3. Procedure
4. Zienswijze
5. Wijzigingen t.o.v. ontwerpbesluit

B. Voorschriften**C. Overwegingen**

1. Wettelijk kader
2. Inhoudelijke beoordeling aanvraag
3. Conclusie

D. Samenhangende besluiten**E. Kennisgeving****A. ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND****A.1 Onderwerp aanvraag**

De gemeente Hoorn en verschillende andere gemeenten langs het Markermeer-IJmeer hebben gezamenlijk een voorstel uitgewerkt om overlast van overmatige groei van waterplanten voor waterrecreatie (zwemmers, surfers en boten) tegen te gaan. De gemeente Hoorn heeft in dit kader op 17 april 2023 verzocht om een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor het maaien van waterplanten (doorgroeid fonteinkruid en evt. schedefonteinkruid) vanaf 15 juni, eenmaal per zomerseizoen op diverse locaties in het Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer'. Het gaat om het maaien van waterplanten op locaties waar aantoonbaar sprake is van overlast voor de watersportrecreatie en/of de veiligheid. Op 7 juli 2021 is een vergunning afgegeven (kenmerk OD.343518) in het kader van de Wnb voor het maaien van 714 ha, vanaf 15 juni, eenmaal per seizoen. Deze vergunning had een looptijd van één jaar en is inmiddels vervallen.

De vergunning wordt aangevraagd voor het maaien van waterplanten op zeven maailocaties: Hoorn (65 ha.), Schardam (77 ha.), Warder (195 ha.), Edam (163 ha.), Corridor Vuurtoreneiland - Put van Pampus (20 ha.), Rondom Pampus (96 ha.) en Muiderzand (81 ha.), wat in totaal 666 ha bedraagt (zie Bijlage 1 voor de exacte maailocaties) en maximaal 714 ha per zomerseizoen. Het maaien van de waterplanten zal plaatsvinden in 2023 en 2024 tussen 15 juni en 30 augustus.

A.2 Besluit

Wij zijn voornemens de aanvraag van Gemeente Hoorn om een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb voor het maaien van- maximaal 714 ha waterplanten, vanaf 15 juni, eenmaal per seizoen op meerdere locaties in het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' te verlenen. De beschrijving van het project in de aanvraag en eventuele bijlagen maken onderdeel uit van deze vergunning.

Er wordt slechts eenmaal per jaar gemaaid in de periode 15 juni tot en met 30 augustus op de locaties zoals aangegeven op de kaarten bij dit besluit (zie figuur 1 t/m 3 van de bijlage bij dit besluit). Slechts in uitzonderingsgevallen wanneer na een warm voorjaar aantoonbaar sprake is van overlast gevende dichtheden waterplanten, kan ook al vanaf 1 juni gemaaid worden, en in ondiepe wateren en boeibanen een 2^e keer binnen de voorgenoemde periode. Vaker maaien dient in overleg met het bevoegd gezag te gebeuren en alleen bij:

- a. Woekerende exoten;
- b. Na warm en zonnig voorjaar, onder voorwaarde dat broedende vogels niet worden verstoord.

A.3 Procedure

Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

De aanvraag wordt behandeld met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Deze aanvraag is door ons ontvangen op 17 april 2023 en geregistreerd onder kenmerk OMG-008880. De ontvangst van deze aanvraag is door ons bevestigd bij brief van 8 mei 2023.

Op 5 juni 2023 hebben wij een verzoek om aanvullende gegevens verstuurd en de behandelingstermijn opgeschort. De gevraagde gegevens zijn ingediend op 12 juni 2023.

A.4 Zienswijze

Gedurende de periode van terinzagelegging kunnen belanghebbenden schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Postbus 2095, 1620 EB Hoorn onder vermelding van het zaaknummer dat op het ontwerpbesluit staat vermeld.

A.5 Wijzigingen ten opzichte van ontwerpbesluit

<P.M.>

B. VOORSCHRIFTEN EN BEPERKINGEN

Wij verbinden aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemene voorschriften

1. U als vergunninghouder dient ervoor zorg te dragen dat aan alle binnen de vergunde werkzaamheden werkzame personen, waaronder het personeel van derden, een toereikende schriftelijke instructie is verstrekt die is gericht op het voorkomen en uitsluiten van handelingen die tot gevolg (kunnen) hebben dat de aan de vergunning verbonden voorschriften niet worden nageleefd.
2. De start van de vergunde werkzaamheden, dient u minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de werkzaamheden te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. De melding dient plaats te vinden via het digitale meldingsformulier op de website van de OD NHN: https://www.odnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Gebiedsbescherming/Meldingsformulier_start_werkzaamheden_gebieden
3. Alle door of namens gedeputeerde staten gegeven aanwijzingen dienen onverwijld te worden opgevolgd.
4. U als vergunninghouder dient ervoor zorg te dragen dat aan alle binnen de vergunde werkzaamheden werkzame personen, waaronder het personeel van derden, een toereikende schriftelijke instructie is verstrekt die is gericht op het voorkomen en uitsluiten van handelingen die tot gevolg (kunnen) hebben dat de aan de vergunning verbonden voorschriften niet worden nageleefd.
5. Er wordt slechts eenmaal per jaar gemaaid in de periode 15 juni tot en met 30 augustus op de locaties zoals aangegeven op de kaarten bij dit besluit (zie figuur 1 t/m 3 van de bijlage bij dit besluit). Slechts in uitzonderingsgevallen wanneer na een warm voorjaar aantoonbaar sprake is van overlast gevende dichtheden waterplanten, kan ook al vanaf 1 juni gemaaid worden, en in ondiepe wateren en boeibanen een 2^e keer binnen de voorgenoemde periode. Indien afgeweken wordt van de kaarten dient dit voorgelegd te worden aan de OD NHN. De gegevens waaruit dit blijkt, dienen uiterlijk 1 week voorafgaand aan het maaien te worden toegezonden naar de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Postbus 2095, 1620 EB.

6. De te maaien locaties worden bepaald aan de hand van prioriteitsvolgorde van de gebieden die de grootste problemen voor de watersector opleveren. De aanvang van de werkzaamheden dient u uiterlijk een dag van tevoren te melden via het digitale meldformulier 'Formulier start ruimtelijke ingreep' op de website van de OD NHN. Hierbij dient aangeleverd te worden:
  - o een overzichtelijke kaart met daarop duidelijk aangegeven de te maaien overlastlocaties, inclusief de oppervlakten van de te maaien waterplanten.
7. Er worden alleen velden met doorgroeid fonteinkruid en indien aanwezig schedefonteinkruid gemaaid buiten de HRL gebieden. Kranswiervelden dienen te allen tijde te worden gespaard.
8. Er wordt jaarlijks niet meer dan 710 hectare van de bovenstaande waterplanten gemaaid.
9. Het maaisel dient uit het gebied te worden afgevoerd.
10. De maaiwerkzaamheden dienen overeenkomstig de Handreiking Waterplanten Maaibeheer van Rijkswaterstaat (april 2012) te worden uitgevoerd, voor zover niet nader gespecificeerd in de voorschriften van deze vergunning.
11. Er dient geen afval of andere verontreiniging in het gebied achter te blijven. De machines en generatoren welke bij de uitvoering van de werkzaamheden zullen worden gebruikt, dienen in goede staat van onderhoud te verkeren.
12. Van opgetreden incidenten, waaronder verstaan worden alle gebeurtenissen waarbij onbedoeld schadelijke stoffen vrijkomen, dan wel waardoor anderszins schade aan het Natura 2000-gebied kan worden toegebracht en voor zover dit redelijkerwijs onder de verantwoordelijkheid valt van vergunninghouder, dient onverwijld melding te worden gedaan aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord via postbus@odnhn.nl, onder overlegging van alle relevante gegevens.

Specifieke voorschriften

13. Er wordt alleen gemaaid op plaatsen met een diepte van minimaal 2 meter, met uitzondering van enkele kleinere ondiepe gebieden.
14. Het maaien vindt plaats op minimaal 60 cm boven de waterbodem met uitzondering van die gedeeltes van de ondiepe delen waar voorliggende beschikking op ziet (voorschrift 11).
15. Maaiwerkzaamheden vinden enkel overdag plaats (na zonsopkomst en voor zonsondergang), zonder het gebruik van kunstlicht.

Het niet naleven van deze voorschriften en beperkingen kan, naast eventuele intrekking van de vergunning, strafvervolgning tot gevolg hebben.

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden niet conform de aanvraag uitvoert u mogelijk in overtreding bent van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

C. OVERWEGINGEN

C.1 Wettelijk kader

Bevoegdheid tot vergunningverlening

Op grond van artikel 1.3, eerste lid Wnb, in samenhang met artikel 2.7, tweede lid Wnb zijn Gedeputeerde Staten van de provincie met betrekking tot projecten of handelingen, tenzij anders bepaald, waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht, het bevoegd gezag ten aanzien van de beoordeling van een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid Wnb. In uitzondering hierop is de Minister van LNV bevoegd om te besluiten op een vergunningaanvraag die betrekking heeft op handelingen die zijn opgenomen in artikel 1.3 Besluit natuurbescherming. Omdat de door u aangevraagde vergunning geen betrekking heeft op een zodanige activiteit, is ons College het bevoegd gezag voor de beslissing op de aanvraag.

Beoordeling aanvraag

Op grond van artikel 2.7, tweede lid Wnb is een vergunning vereist voor het uitvoeren van projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Zodanige projecten zijn in ieder geval projecten die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Beschermde gebieden

De aanvraag heeft betrekking op het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer.

Natuurlijke kenmerken van het gebied

Voor een omschrijving van de doelen en hun staat van instandhouding wordt verwezen naar de gebiedendatabase (www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland).

C.2 Inhoudelijke beoordeling aanvraag

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in twee stappen:

1. identificeren mogelijke negatieve effecten op de natura 2000-gebieden;
2. toets aan de instandhoudingsdoelstellingen;
3. bepalen van cumulatieve effecten vanwege de uitvoering van andere activiteiten.
4. noodzaak tot het nemen van mitigerende of andere maatregelen om eventuele negatieve effecten te beperken.

Voor de beoordeling van de aanvraag hebben wij gebruik gemaakt van de bij de vergunningaanvraag ingediende documenten:

- Aanvraagformulier vergunning Gebiedsbescherming, gemeente Hoorn, 17 april 2023;
- Onderbouwing aanvraag Maaivergunning Markermeer/IJmeer, gemeente Hoorn d.d. 17 april 2023;
- Hantekeningformulier WnbG met handtekening, gemeente Hoorn, d.d. 16 april 2023;
- Meting groei waterplanten Markermeer en IJmeer zomer 2022, Techmaps d.d. 25 november 2011;
- Onderbouwing handreiking waterplanten maaibeheer, RWS van 20 april 2023, d.d. 17 april 2023;
- Kaarten met locaties per e-mail waar in 2023 waterplanten gemaaid gaan worden in Markermeer en IJmeer, gemeente Hoorn, 12 juni 2023;
- Aangepaste aanvraag maaivergunning 2023, per mail van 12 juni 2023.

Daarnaast hebben wij ook gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- Profielendocumenten (Min LNV, 2008)
- Definitieve aanwijzingsbesluit van het natuurgebied (Min E&L)
- Beheerplan Natura 2000 Markermeer en IJmeer 2017-2023

1. Identificeren mogelijke negatieve effecten

Effecten van het maaien van waterplanten kunnen divers zijn, maar zijn te verdelen in directe en indirecte effecten. Directe effecten als gevolg van maaiactiviteiten zijn bijvoorbeeld tijdelijke verstoring van watervogels als gevolg van de werkzaamheden, afname oppervlakte of kwaliteit van aanwezige waterplanten en/of aantasting van de waterbodem (slibopwerveling) en leefgebieden van aanwezige aquatische fauna (mosselen en vissen). Indirecte effecten zijn vooral gekoppeld aan waterkwaliteit in de vorm van een verstoorde nutriëntenhuishouding en uiteindelijk algenbloei en het ontnemen van voedsel voor plantenetende soorten, zoals watervogels.

2. toets aan de instandhoudingsdoelstellingen

Passende beoordeling

Wanneer een project niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende gebied, dient de initiatiefnemer op grond van artikel 2.8, eerste lid Wnb een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied op te stellen.

Beheerplan

Voor elk Natura 2000-gebied moet een beheerplan worden opgesteld. Het beheerplan bevat gedetailleerde informatie over de aanwezigheid van natuurwaarden, de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingsmaatregelen die daartoe getroffen dienen te worden. Het beheerplan beschrijft daarnaast welke handelingen en ontwikkelingen het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Wij hebben het beheerplan voor het relevante Natura 2000 gebied bij deze aanvraag betrokken.

Effecten op habitattypen

Doordat kranswierwateren (H3140) alleen voorkomen langs de kust tussen Schardam en Warder, in de Gouwzee en in de kustzone Muiden en omdat de kranswieren daar niet gemaaid worden en de voorwaarde dat verder uit de kust alleen gemaaid wordt op de diepte minimaal 60 cm van de waterbodem (zie voorschrift 11), worden de kranswieren niet blijvend aangetast. Het habitatype Kranswierwateren ondervindt geen significant negatief effect door het maaien van het doorgroeiend fonteinkruid en schedefonteinkruid.

Het habitatype Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150) komt vooral voor bij de kustzone Muiden, maar ook dicht langs de westkust van het Markermeer en IJmeer. Er worden geen waterplanten gemaaid in het habitatrichtlijngebied bij Muiden. Tot slot dient het maaisel verantwoord te worden afgevoerd, zodat vertroebeling van het water nabij de habitattypen wordt voorkomen. Het habitatype 'Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden' ondervindt daarom geen negatieve effecten van het maaien van maximaal 710 ha waterplanten in het Markermeer en IJmeer voor 2023 en 2024.

Effecten op broedvogels

De aalscholver broedt in het Markermeer en IJmeer langs de Houtribdijk (nabij Trintelhaven; Rijkswaterstaat 2017). Broedpopulaties in de nabijheid, die ook afhankelijk zijn van het Markermeer en IJmeer (als foerageergebied) zijn te vinden in de Oostvaardersplassen, de Lepelaarsplassen en het Naardermeer. Het foerageergebied van de aalscholver bevindt zich in het IJsselmeer en aan de oostkant van het Markermeer.

De visdief heeft een behoorlijke broedpopulatie bij het naviduct van Enkhuizen en bij de Waterlandse kust (omgeving Kinselmeer), daarnaast is een kleine broedkolonie aanwezig langs de kust tussen Volendam en Hoorn (nabij Oosthuizen). Het aantal broedende visdieven in het Markermeer-IJmeer is sterk achteruitgegaan van 630 paren 2000-2004 naar ca. 255 in de 2009-2013. Dit aantal is sindsdien wel sterk toegenomen met ruim 1700 broedparen in 2017 vanwege een nieuwe broedlocatie op het proefmoeras Marker Wadden (bron: Natuurmonumenten).

Het maaien van waterplanten kan op de aalscholver en de visdief van invloed zijn via verstoring en afname van voedselbeschikbaarheid (vis). Voor de aalscholver geldt een regionaal doel voor behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied¹, echter liggen de maailocaties vrij ver van de broedgebieden en van het foerageergebied aan de oostkant van het Markermeer af. Ook is gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding behoud voldoende. De visdief komt in lage aantallen in het gebied voor, maar broedkolonies zijn meer nabij. Beide broedvogels zijn vooral gevoelig voor verstoring rond het nest. In juli is de broedperiode van beide vogels voorbij (jan-mei voor de aalscholver en mei-juni voor de visdief²). Een enkele aalscholver en visdief kunnen dus in juli bij het foerageren door het maaien verstoord worden. Beide soorten zijn echter nauwelijks gevoelig voor verstoring tijdens het foerageren en worden vaak nabij varende boten gezien tijdens deze activiteiten. Het Markermeer & IJmeer en het aangrenzende IJsselmeergebied zijn verder groot genoeg om genoeg alternatief leef- en foerageergebied te bieden. Door te maaien volgens de maairegels van RWS (maaien vanaf 1 juli, 60 cm vanaf de bodem en maximaal 10% van het waterplantenareaal) is bovendien geen sprake van een voedselafname, omdat er op deze wijze voldoende opgroei- en leefgebied voor vis behouden blijft (RWS, 2012). De verstoring door de maatregel is daarbij tijdelijk van aard.

Negatieve effecten van de maaiwerkzaamheden op de broedvogels visdief en aalscholver zijn daarom uitgesloten.

Effecten op niet-broedvogels

Voor effecten op niet-broedvogels zijn twee zaken van belang:

1. de overlap in aanwezigheid van de betreffende soorten en de periode waarin het werk wordt uitgevoerd;
2. de effecten van het maaien op de kwaliteit van het leefgebied van deze soorten.

1. Overlap in tijd en ruimte met de maaiwerkzaamheden

Wat betreft de aanwezigheid van soorten, wordt het volgende opgemerkt:

Het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' is aangewezen voor de volgende niet-broedvogels: fuut, aalscholver, lepelaar, grauwe gans, brandgans, smient, krakeend, slobbeend, krooneend, tafeleend, kuifeend, toppereend, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, dwergmeeuw en de zwarte stern.

¹ <https://www.natura2000.nl/gebieden/flevoland/ijsselmeer/ijsselmeer-doelstelling>

² www.vogelbescherming.nl

De krakeend, krooneend, tafeleend en meerkoet zijn (deels) waterplanteneters. De krooneend foerageert vooral op sterkranswier, wat niet gemaaid zal worden. De krakeend foerageert daarnaast op smalbladige fonteinkruiden. Deze zullen wel gemaaid worden indien aanwezig, maar blijven in voldoende mate aanwezig mede door voorschrift 11 uit voorliggend besluit. Waterplanten in dit Natura 2000-gebied zijn vooral in bedekkingen boven 15% te vinden in de Gouwzee en bij IJburg, waar de waterplanteneters zich dan ook voornamelijk bevinden. Door de maairegels voor het maaien van vooral doorgroeid fonteinkruid en enig schedefonteinkruid wordt het areaal en de abundantie van deze waterplanten behouden, omdat zij slechts worden 'getopt' en niet uit het ecosysteem worden verwijderd. In september zijn de gemaaide planten weer op lengte en kunnen ze zich door ontwikkelen, terwijl de niet gemaaide planten doorgroeien. Er is dan een blijvende aanwezigheid van deze planten in het systeem gegarandeerd en geen sprake van afname van voedsel. Bovendien hebben de gemaaide waterplanten zich in september dan voldoende hersteld, wanneer de meeste watervogels arriveren om in ons land te overwinteren en te foerageren op de wortelstokken, knolletjes en bulbillen (RWS, 2012).

De aalscholver, fuut, grote zaagbek, nonnetje, dwergmeeuw en zwarte stern zijn viseters. Er is geen effect van het maaien op open water in gebied dieper dan 1,50 meter volgens de maairegels op de visstand (RWS, 2012). Ook blijft helder water, nodig voor zicht op prooi, behouden met de maairegels. Het nonnetje is een wintergast en wordt door het maaien in juli en augustus niet verstoord. Wel zal een enkele fuut en zwarte stern door de maaiboot verstoord kunnen worden. Het gebied biedt voldoende uitwijkmogelijkheden, waardoor er voldoende alternatief leefgebied overblijft voor deze soorten. Significante negatieve effecten zijn daarom niet aan de orde.

Driehoeksmosselen zijn in dit gebied de voornaamste voedselbron van de kuifeend, brilduiker en toppereend. De tafeleend en meerkoet foerageren naast op waterplanten ook op bodemfauna (benthos). Fonteinkruiden spelen een rol in de levenscyclus voor mosselen en voor (jonge) vis. In de voedselketen kan dit doorwerken naar de beschermde watervogels die foerageren op driehoeksmosselen. Het aftoppen van een deel van het doorgroeid fonteinkruid volgens de maairegels heeft een zeer minimaal effect op de voedselvoorziening van deze watervogels, omdat voldoende waterplantenoppervlak aanwezig blijft voor de bodemfauna (RWS, 2012). Meerkoeten kunnen geen wortelknolletjes, maar wel loof van fonteinkruiden eten op grotere diepte. Dat loof is in de loop van augustus al weg, voordat het grote aantal overwinterende watervogels arriveert. In verhouding tot de waterplanten op geringere diepte is de rol als voedsel dus marginaal. Er is geen significante afname van voedsel.

De slobendeend foerageert vooral op zoöplankton, echter in het Veluwemeer ook op kranswier en smalbladige fonteinkruiden. In water met een heldere toestand is over het algemeen voldoende zoöplankton aanwezig. In troebel water overheerst het fytoplankton. Waterplanten zijn belangrijk voor het behoud van het systeem in een heldere toestand. De maairegels zijn zo opgesteld dat behoud van voldoende waterplanten gegarandeerd is. Er is dan geen afname van voedsel voor de slobendeend. Ook de lepelaar filtert het water op voedsel, maar in tegenstelling tot de slobendeend zijn dit ook grotere prooien, zoals kleine vis. Zoals aangegeven is er geen afname van vis, zodat de voedselbron van de lepelaar niet in gevaar komt. Een enkele lepelaar zou verstoord kunnen worden, maar heeft voldoende alternatief leef- en foerageergebied (RWS, 2012).

De smient, brandgans en grauwe gans gebruiken het Markermeer en IJmeer vooral als rustgebied, de smient overdag en de grauwe gans 's nachts. Deze soorten foerageren op grazige vegetaties en oogstresten, vooral in binnendijkse gebieden. Er is geen sprake van afname van voedsel door het maaien van waterplanten, de smienten zijn in juli en augustus niet aanwezig in het Markermeer & IJmeer.

Gezien het voorgaande zijn negatieve effecten van de maaierwerkzaamheden in het Markermeer en IJmeer op de aangewezen niet-broedvogels uitgesloten.

Effecten op habitatsoorten

De rivierdonderpad is een soort die zijn leefgebied heeft op harde substraten, zoals stenenrijke oevers. De werkzaamheden voor het maaien van waterplanten vinden niet in deze habitats plaats. De maaiboten varen vanaf een haven of een plaats om boten te water te laten naar de maailocatie. Indien een boot toch vanaf een stenenrijke oever te water wordt gelaten, heeft de rivierdonderpad voldoende tijd om zich te verplaatsen naar een rustiger locatie. Deze verstoring is bovendien slechts kortdurend en niet anders dan het huidige gebruik waarbij boten tijdens het recreatieseizoen dagelijks te water worden gelaten. De maaimethode volgens de handreiking van RWS blijkt verder niet schadelijk voor vis, zo blijkt uit de monitoring in de randmeren.

De kleine modderkruiper houdt zich voornamelijk op in ondiep water met een modderige bodem. Omdat er geen waterplanten gemaaid gaan worden in ondiep water direct langs de kust van het Markermeer en IJmeer, zal de kleine modderkruiper geen hinder ondervinden van de maaiwerkzaamheden.

De meervleermuis foerageert in de schemering en 's nachts op insecten boven open water en langs oevergebieden. Overdag verblijft deze soort in diverse typen gebouwen, zoals kerken, boerderijen en woonhuizen. Het maaien van waterplanten heeft geen overlap met de leefwijze van de meervleermuis, mits er enkel overdag wordt gemaaid zonder gebruik van kunstlicht. Ook is er geen invloed op de voedselbeschikbaarheid voor de meervleermuis.

Negatieve effecten van de werkzaamheden op de habitatsoorten meervleermuis en rivierdonderpad zijn daarom uitgesloten.

2. Effecten op de kwaliteit van het leefgebied

Indien het maaiwerk plaatsvindt op grond van het gestelde in de Handreiking, dan zijn er geen negatieve effecten te verwachten op vissen. Doordat in de regel in halverwege juni tot en met eind augustus gemaaid wordt en de paaiperiode van vissen ruim daarvoor ligt (maart tot begin mei) heeft het maaien geen effect op het paaen van vis. Voor de functie van waterplanten als opgroeigebied voor jonge vis is tenslotte beschutting tussen de waterplanten van belang. Uit monitoring in de Veluwerandmeren is gebleken dat bij het maaien niet of nauwelijks jonge vis meekomt met het maaisel waaruit blijkt dat de jonge vis i.r.t. de maaimethode prima in staat is om te vluchten.

Het maaien / toppen van jaarlijks maximaal 710 ha waterplanten in de jaren 2023 en 2024 verkleint dus weliswaar het beschutte areaal maar niet in die mate dat de jonge vis daarvan hinder ondervindt in de vorm van toegenomen predatie doordat beschutting nagenoeg ontbreekt. Er blijft meer dan voldoende aanwezig en de waterplanten worden bovendien niet tot op de bodem gemaaid.

Waterplanten en waterkwaliteit

Bij maaien op een diepte van minimaal 60 centimeter boven de waterbodem worden de planten alleen getopt en niet uit het ecosysteem verwijderd. Na het toppen kunnen de waterplanten verder groeien en zich voortplanten, zodat het volgende jaar eveneens waterplanten kunnen ontwikkelen. Het gedeelte van de waterplanten binnen de ondiepe zones waar voorliggende beschikking op ziet, dat niet op deze hoogte gemaaid kan worden, is verder marginaal in relatie tot het beschikbare areaal aan waterplanten in het systeem en het areaal dat wel op 60 cm gemaaid wordt.

Rijkswaterstaat heeft in 2009 onderzoek verricht naar de soortsamenvatting van de waterplantenbedekking voor en na het maaien op 60 centimeter boven de waterbodem in de Veluwerandmeren (RWS, 2010). Uit het onderzoek is op te maken dat de gemaaide vegetatie te vergelijken is met snoeien: na het maaien is er een grotere bedekking (extern) en een grotere dichtheid (intern) dan wanneer er niet gemaaid wordt. In soortsamenvatting was er weinig verschil tussen wel of niet maaien. Door het maaien op een diepte van minimaal 60 centimeter boven de waterbodem blijft de aanwezigheid van de kenmerkende soorten van de habitattypen, zoals kranswieren, in het systeem gegarandeerd.

3. Cumulatieve effecten

Op grond van de Wnb dient bekeken te worden of een te vergunnen project afzonderlijk, maar ook in combinatie met andere projecten significante gevolgen kan hebben.

De tijdelijke verstoring gedurende een korte periode op diverse locaties in het Markermeer en IJmeer is verwaarloosbaar ten opzichte van de op dat moment aanwezige recreatieve vaarbewegingen en de beroepsvaart ten tijde van de maaiactiviteiten. De maaiactiviteiten vinden bovendien vrijwel uitsluitend plaats buiten de periode wanneer de grootste aantallen watervogels in het gebied verblijven (najaar en winter).

4. Mitigerende of andere maatregelen die eventuele schadelijke effecten beperken

Het uitvoeren van de werkzaamheden in de periode 15 juni tot en met eind augustus in combinatie met de wijze van uitvoeren volgens de Handreiking Waterplanten Maai-beheer van Rijkswaterstaat (april 2012) zorgen voor de minst mogelijke gevolgen voor flora en fauna.

C.3 Conclusie

Omdat er geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden is het aantonen van alternatieven, dwingende redenen van groot openbaar belang en het nemen van compenserende maatregelen niet nodig. Op basis van voorgaande is het mogelijk om voor het maaien van 714 ha aan waterplanten, vanaf 15 juni, eenmaal per seizoen op meerdere locaties in het Natura 2000-gebied 'Markemeer & IJmeer' een vergunning te verlenen.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk onder de door ons gestelde voorwaarden en beperkingen.

D. SAMENHANGENDE BESLUITEN

Dit besluit heeft alleen betrekking op hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden) van de Wnb. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

E. KENNISGEVING

Van dit besluit zal conform artikel 3:44 Awb door ons kennis worden gegeven op de website www.officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de ODNHN via 088-102 13 00 of postbus@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Bijlage(n):   •   Maailocaties

Kopie aan: •   Gemeente Gooise meren
   •   Gemeente Edam-Volendam
   •   Gemeente Waterland
   •   Gemeente Almere
   •   Gemeente Gooi en Vechtstreek
   •   Provincie Flevoland
   •   Rijkswaterstaat

Rechtsbescherming

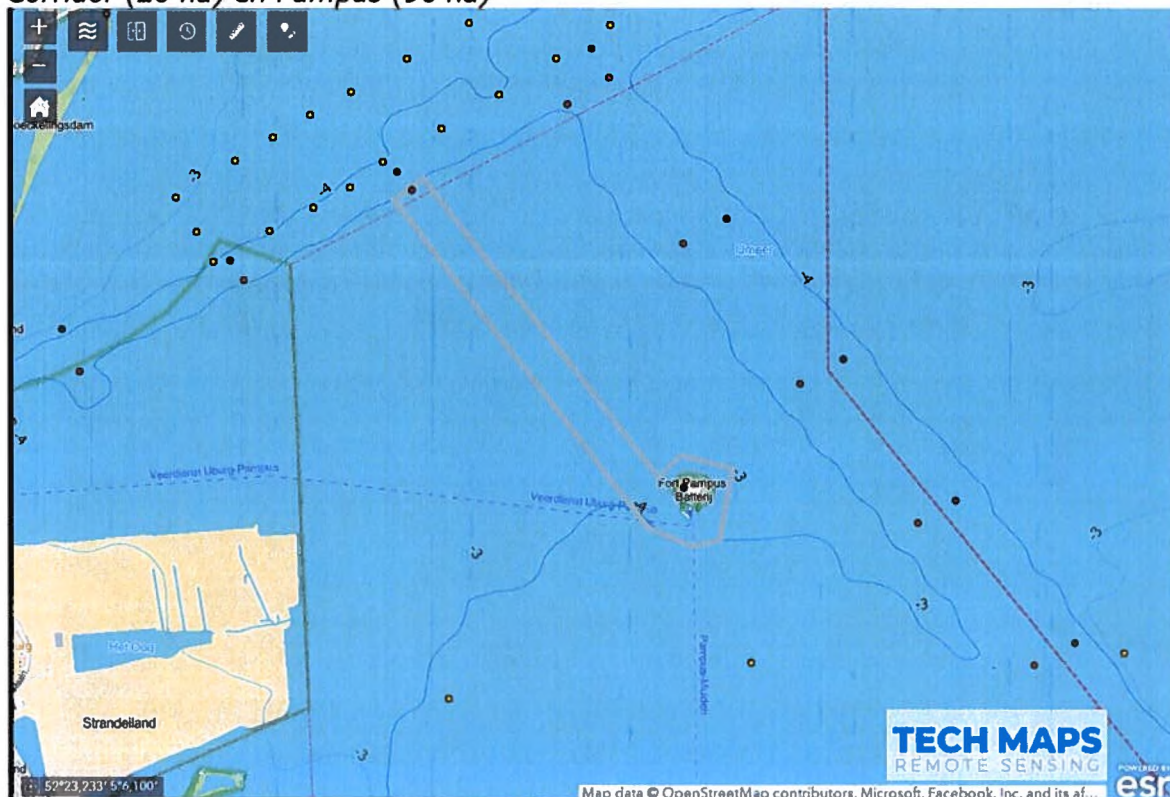
<P.M.>

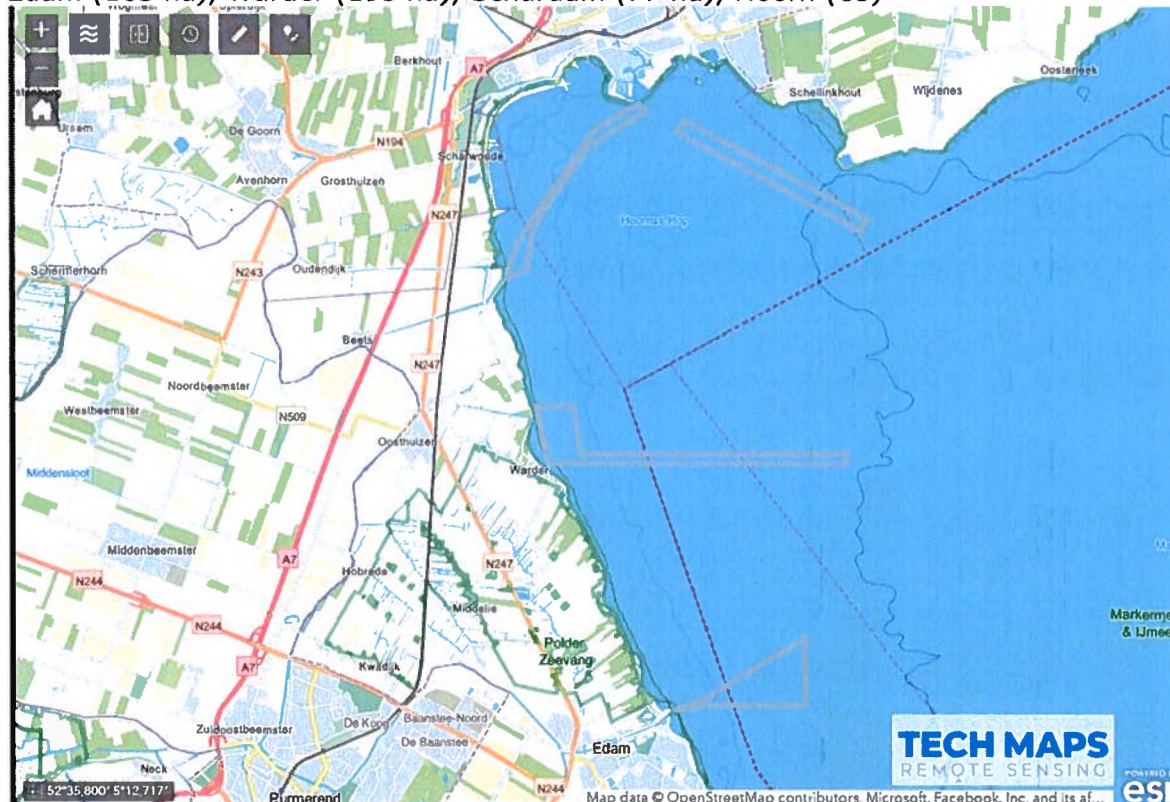
Bijlage I

Maaillocaties Markermeer/IJmeer

Corridor (20 ha) en Pampus (96 ha)

Edam (163 ha), Warder (195 ha), Schardam (77 ha), Hoorn (65)

Muiderzand (81 ha), de Drost en Muiderberg worden niet gemaaid

